

Forum Standaardisatie en beleid voor digitalisering

Notitie

Vergadering:	Forum Standaardisatie 20 april 2022
Agendapunt:	2B
Documentnummer:	FS-20220420-2B
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Referenties:	Kamerbrief Hoofdpijnen beleid digitalisering (FS-20220420.2A) Werkplan Forum Standaardisatie 2022 (FS-20220309.3A)

Op 8 maart 2022 presenteerde de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering van minBZK de Kamerbrief [Hoofdpijnen beleid voor digitalisering](#). Dit document heeft tot doel om te inventariseren waar en hoe het Forum Standaardisatie vanuit zijn unieke status bijdraagt (en kan bijdragen) aan het beleid voor digitalisering dat wordt gepresenteerd in de Kamerbrief, en verder uitgewerkt in een kabinetsbrede werkagenda Digitalisering.

Met opzet is dit overzicht beknopt gehouden. Het is dus geen uitputtende opsomming van activiteiten van het Forum Standaardisatie die relevant zijn voor het digitaliseringsbeleid. We geven op hoofdpijnen aan waar Forum Standaardisatie het gepresenteerde digitaliseringsbeleid van dienst is en verwijzen naar meer gedetailleerde activiteiten in het werkplan Forum Standaardisatie 2022.

De volgende paragraaf gaat kort in op de unieke positie van Forum Standaardisatie in de (digitale) overheid. In de daaropvolgende paragrafen bespreken we de rol van Forum Standaardisatie op specifieke punten in de [Hoofdpijnen beleid voor digitalisering](#). Bij elk punt geven we een relevant citaat uit de Kamerbrief.

Forum Standaardisatie heeft een unieke positie

Standaardisatie, normenkaders en afspraken hebben een prominente plaats in de [Kamerbrief Hoofdpijnen beleid voor digitalisering](#). Forum Standaardisatie heeft een unieke positie om de overheid hierover te adviseren:

1. Het beleid voor digitalisering vereist samenwerking over de hele breedte van de overheid. Forum Standaardisatie is een *onafhankelijk* adviesorgaan dat niet van één bepaald departement of bepaalde overheidsinstantie is. Mede daardoor kan Forum Standaardisatie een verbindende rol spelen.
2. Forum Standaardisatie heeft een *publiek-private* samenstelling waar alle lagen van de overheid, alsmede wetenschap en onderwijs in vertegenwoordigd zijn. Adviezen van het Forum Standaardisatie hebben een breed draagvlak en zijn aan de markt getoetst.
3. Een effectief standaardiseringsbeleid vereist bestuurlijk inzicht, maar ook kennis van ICT en standaardisatie. De leden van het Forum Standaardisatie hebben deze inhoudelijke kennis en functioneren in hun organisatie op directieniveau, waardoor ze ook bestuurlijke slagkracht hebben. Ze kunnen Forumadviezen die het OBDO onderschrijft in hun eigen organisaties en gremia in beweging brengen.
4. De leden van het Forum Standaardisatie zijn *Europees en internationaal* actief in organisaties als de Dutch Blockchain Coalitie, IETF, ICANN en International Chamber of Commerce. Zij hebben een goed beeld wat er speelt en kunnen daar desgevraagd ook zaken inbrengen.
5. Forum Standaardisatie heeft in de afgelopen 14 jaar een aantoonbare impact gehad op de digitalisering van de overheid, met name op het gebied van cybersecurity ([Internet veiligheidstandaarden](#)), platformeconomie ([API's](#)) en digitale inclusie ([digitoegankelijk](#)).

De volgende paragrafen gaan meer specifiek in op de rol die het Forum Standaardisatie speelt en kan spelen in het recent gepubliceerde [beleid digitalisering overheid](#).

Cyberveiligheid

"Cybersecurity is een essentiële randvoorwaarden voor succesvolle digitalisering en daarmee een prioriteit van het kabinet." (pagina 6)

De leden van het OBDO binden zich op advies van Forum Standaardisatie aan [streefbeeldafspraken](#) voor het gebruik van standaarden die cruciaal zijn voor de veiligheid van de digitale overheid en digitale samenleving.

In publiek-privaat verband ondersteunt Forum Standaardisatie actief de inzet van Internetveiligheidsstandaarden bij de overheid. Zo gaan de leden in gesprek met koepels en met leveranciers waaronder Microsoft en Cisco, en heeft Forum Standaardisatie een initiatief nemende rol in het [Platform Internet standaarden](#), de [Veilig E-mail Coalitie](#), Betrouwbare Overheidsmail en het Europese MESSEU.

Forum Standaardisatie is een drijvende kracht achter [internet.nl](https://www.internet.nl), waarmee organisaties zelf kunnen meten in hoeverre zij beschermd zijn met Internetveiligheidsstandaarden. Tweemaal per jaar doet Forum Standaardisatie een [overheidsbrede meting](#) en benadert overheden met de voor hun relevante resultaten.

Zie activiteit 3.2 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Digitale autonomie en veilig, open Internet

"Aanpassingen van de standaarden, protocollen en procedures voor de kernfunctionaliteit van het internet, zonder ongepaste inmenging van statelijke of industriële actoren (o.a. in IETF, IEEE, ICANN)" (pagina 4)

In 2021 publiceerde de Cyber Security Raad het onderzoeksrapport [Nederlandse strategische autonomie en cybersecurity](#). Onderzoekers Freddy Dezeure en Paul Timmers laten in dit rapport het strategisch belang van internationale standaardisatie zien:

"ICT-standaardisatie wordt een volgend geopolitiek slagveld... Standaardisatie zou dus als een kwestie van strategische autonomie moeten worden geherwaardeerd." (paragraaf 3.4, onderzoeksrapport [Nederlandse strategische autonomie en cybersecurity](#))

Het rapport pleit voor een integrale aanpak over de breedte van de overheid. Standaarden zijn niet neutraal, en de Nederlandse overheid moet internationaal aan de juiste tafels zijn stem laten gelden. Inhoudelijke kennis van zaken is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde. De leden van Forum Standaardisatie hebben deze kennis en zijn internationaal actief in fora van strategisch belang, waaronder [IETF](#), [ICANN](#), [IGF](#) en [Gaia-X](#).

In 2022 ondersteunt Forum Standaardisatie de opdrachtgevers waar nodig met bijdragen aan het Europese [Annual Work Programme on Standardisation](#), inrichting van het *High Level Forum*, de *EU Excellence Hub on Standards* en de toekomst van het [Multi Stakeholder Platform](#) (MSP).

Zie activiteit 4 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Digitale Infrastructuur

"Daarom werken we aan doorontwikkeling van de GDI die bestaat uit afspraken, open standaarden en voorzieningen zoals DigiD en MijnOverheid. We gaan de Architectuur Board Rijk reactiveren, die verantwoordelijk wordt voor de actualisatie van de huidige Enterprise Architectuur Rijk." (pagina 14)

Forum Standaardisatie beheert de [lijst van standaarden voor gegevensuitwisseling](#) die de digitale overheid verplicht moet toepassen, alsmede een [lijst van aanbevolen standaarden](#).

Forum Standaardisatie adviseert de overheid over aankomende verplichte standaarden in de [Wet digitale overheid](#) op functioneel toepassingsgebied, duurzaamheid, het beheer en de ondersteuning van de standaard. Verder draagt Forum standaardisatie bij aan de Handreiking ICT en wetgeving met betrekking tot standaardisatie, onder andere door aan te sluiten bij een kwaliteitskader als het [IAK](#).

Om de digitale infrastructuur toekomstbestendig te maken, stimuleert Forum Standaardisatie actief het gebruik van IPv6. Op advies van Forum Standaardisatie heeft het OBDO voor IPv6 een [streefbeeld](#) geformuleerd.

Ook waakt Forum Standaardisatie ervoor dat de digitale infrastructuur in lijn blijft met de snelle ontwikkeling van de platformeconomie, die op web-gebaseerde koppelvlakken (APIs) gebaseerd is.

Zie activiteiten 2.1, 2.2, 3.4, 3.6 en 3.16 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Publiek private samenwerking

"Het is ook van belang dat de overheid samenwerkt in publiek-private partnerschappen om met bedrijven, startups, scale-ups en kennisinstellingen te innoveren en kansen te verzilveren. Daarom is de rijksoverheid betrokken bij bestaande coalities: de Nederlandse Artificial Intelligence Coalitie (NLAIC), de Dutch Blockchain Coalition en de Data Sharing Coalitie. We maken afspraken over standaarden, verantwoording (bijvoorbeeld rond privacy) en veiligheid. Zo creëren we verantwoorde en veilige datadeling voor datagedreven innovaties in het bedrijfsleven." (pagina 18)

Forum Standaardisatie heeft een publiek-private samenstelling en is als oprichter actief in verschillende publiek-private initiatieven, waaronder:

- Het [Platform Internet standaarden](#)
- De [Veilig E-mail Coalitie](#)
- Het [Kennisplatform APIs](#)
- Het [Platform Linked Data Nederland](#)

Leden van Forum Standaardisatie zijn direct betrokken bij coalities zoals de [Dutch Blockchain Coalition](#) en [Gaia-X](#).

In 2022 onderzoekt Forum Standaardisatie hoe open ICT standaarden kunnen bijdragen aan veilig datadelen.

Zie activiteit 3.4.2 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Laagdrempelige en hoogwaardige dienstverlening

"We digitaliseren als overheid om de burger maximaal te ondersteunen en niet om eigen problemen op te lossen... Dat doen we door dienstverlening aan te bieden vanuit de leefwereld van burgers en ondernemers, bijvoorbeeld door levensgebeurtenissen te ondersteunen..." (pagina 12)

Forum Standaardisatie neemt initiatief in het herkenbaarder en veiliger maken van de overheid door het Register Internetdomeinen Overheid (RIO) en het traject 'één overheidsdomein' in samenwerking met CIO-Rijk, minAZ/DPC en minBZK/DS.

Om dienstverlening te verbeteren en meer mens-centraal te maken, brengt Forum Standaardisatie in kaart hoe semantische standaardisatie de processen van de overheid kan harmoniseren. Hiervoor is Forum Standaardisatie aangesloten bij onder andere het programma Werk aan Uitvoering en het programma Mens Centraal.

Het Forum Standaardisatie onderzoekt hoe semantische standaardisatie kan helpen bij concrete levensgebeurtenissen zoals 'van werkloosheid naar werk'. Op 5 april 2022 organiseerde Forum Standaardisatie hiertoe een werkconferentie met bestuurders, directeuren en strategisch adviseurs van Divosa, SVB, UWV, DUO, MinSZW, MinFin, MinJenV, MinBZK, Belastingdienst, Loonaangifteketen, Nationale politie, VNG, CAK, RVO, Kadaster en Vereniging directeuren publieksdiensten. Deze werkconferentie liet zien dat er bij de overheid breed draagvlak is om dienstverlening te verbeteren met inzet van semantische standaardisatie in beleid, wetgeving en uitvoering.

Daarnaast verkent Forum Standaardisatie in 2022 de kansen van standaardisatie in de beleidslijn Regie op Gegevens.

Zie activiteiten 1.1, 1.4 en 1.5 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Transparantie overheid

"We zetten digitalisering ook in om onze nieuwe bestuurscultuur te faciliteren. De Regeringscommissaris Informatiehuishouding is onlangs gestart met een structurele verbetering van de informatiehuishouding, om zo meer openheid te kunnen bieden aan parlement, pers en burgers..." (pagina 12)

Open ICT standaarden faciliteren een open overheid en zijn onontbeerlijk voor de implementatie van de [Wet open overheid](#) (Woo). Vrijwel alle activiteiten van het Forum Standaardisatie hebben daarom een direct of indirect verband met de informatiehuishouding van de (digitale) overheid.

Om dit verband te benadrukken haakt Forum Standaardisatie aan op overheids-breed beleid zoals het [actieplan Open op Orde](#), de [Nederlandse digitaliseringstrategie](#) en de [i-strategie Rijk](#).

Zie activiteit 1.3 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Inclusie

"We willen dat iedereen de kansen die digitalisering biedt, kan benutten."
(pagina 11)

In samenwerking met minBZK en Logius helpt Forum Standaardisatie overheden om te voldoen aan de wettelijke verplichting voor [digitale toegankelijkheid](#). Forum Standaardisatie richt zich hierbij met name op de wisselwerking van digitale toegankelijkheid met andere standaarden en afspraken zoals die voortkomen uit de [Wet open overheid](#) (Woo) en [duurzame toegankelijkheid](#) (archivering).

Zie activiteit 3.3 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).

Digitalisering in de zorg

"Voor het verkrijgen van die gegevens op de juiste plek en op het juiste moment is standaardisering van de gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders onderling noodzakelijk." (pagina 15)

Forum Standaardisatie betreft organisaties uit de zorg zoals [NICTIZ](#) in expertonderzoeken voor standaarden die voor de zorg relevant zijn. Denk aan standaarden voor web-gebaseerde koppelvlakken (API's).

In 2022 onderzoekt Forum Standaardisatie of er meer aanknopingspunten met ICT standaarden in de zorg zijn en zou een nieuw lid uit de zorgsector tot het Forum kunnen toetreden.

Overheid als voorbeeld

"Wanneer de overheid nieuwe regels maakt, wordt kritisch gekeken of zij zich er zelf ook aan houdt en zelf het goede voorbeeld geeft. Denk aan cyberveiligheid en transparantie. Of op het gebied van standaarden en open source."
(pagina 13)

Forum Standaardisatie publiceert jaarlijks de [Monitor open standaarden](#) waarin de digitale overheid kan zien in hoeverre ze zelf voldoet aan de verplichte open ICT standaarden. Forum Standaardisatie bespreekt de resultaten van de Monitor met de onderzochte organisaties en zorgt dat de resultaten op het netvlies van relevante bestuurders komen.

Natuurlijk houdt ook Forum Standaardisatie zich als overheidsorganisatie aan de wetten, afspraken en verplichte standaarden. Forum Standaardisatie doet dit samen met [Logius](#), dat het Bureau Forum Standaardisatie huisvest.

Zie activiteiten 3.1 en 3.9 in het [werkplan Forum Standaardisatie 2022](#).